

Wethouder van Werk & Inkomen, Inclusiviteit, Diversiteit en Kansengelijkheid, WMO en Mantelzorg,
mevrouw C.C. van Benschop,
Postbus 8, 3300 AA Dordrecht
CC: Deborah de Lange.

Datum: 12 januari 2026
Betreft: Advies (integrale) verordening sociaal domein Dordrecht.

Geachte wethouder Van Benschop, beste Chris,

De komende maand neemt de gemeenteraad een besluit over de (integrale) verordening Sociaal Domein Dordrecht, die op 1 april 2026 in werking moet treden. De Regionale Adviesraad Sociaal (RAS) Drechtsteden heeft op 10 september 2025 namens de deelnemende gemeenten een advies over de veranderingen WMO uitgebracht, welke zijn meegenomen in deze verordening.

U heeft ons gevraagd over de (integrale) verordening Sociaal Domein Dordrecht advies uit te brengen. Wij waarderen dit en komen graag aan uw verzoek tegemoet. Ons advies is gebaseerd op het voorgestelde besluit vaststellen (integrale) verordening Sociaal Domein Dordrecht dd. 9 december 2025. Over deze verordening heeft een vertegenwoordiging van de Adviesraad een verkennend gesprek gevoerd met de ambtelijke organisatie. De aandachtspunten uit dat gesprek nemen we mee in onderstaand advies.

Ons advies kent de volgende onderdelen:

1. de opgave van de integrale verordening uitkomend in samenhang en samenwerken.
2. het permanente proces van toewerken naar toekomstige versies
3. het meenemen van ombuigingsmaatregelen perspectiefnota 2026.

1. De opgave van de integrale verordening uitkomend in samenhang en samenwerken

De visie Sociaal Domein 2030 beschreef u in het begrippenkader op pag. 88 integraliteit als volgt:

“Een samenhangende benadering van een hulpvraag van een inwoner op meerdere leefgebieden. We willen dat mensen die hulp bieden (betaalde én vrijwillige hulpverleners) luisteren naar iemands verhaal en met een brede, integrale blik kijken naar de situatie van de persoon die hulp nodig heeft: breed naar de hulpvraag en mogelijke oorzaken én breed naar oplossingen en in te zetten hulp. Belangrijk is dat de oorzaak wordt aangepakt en niet enkel het symptoom.”

Op pag. 62 schreef u: *“Samenwerking moet integraler en over de wetten heen. Eerder gaven we aan dat we willen dat er in de toegang - meer dan voorheen – integraal en in gezamenlijkheid naar een hulpvraag gekeken wordt. Met name wanneer sprake is van multiproblematiek. Dit geldt echter niet alleen voor de toegang, maar gedurende het gehele hulpverleningsproces.”*

In de vier uitvoeringsprogramma's van de visie Sociaal Domein 2030 heeft u de visie uitgewerkt in wat u wilt bereiken, wat u ging doen en in welk tijdspad. Domein overstijgend werken, integrale toegang en breder inzetten op vindplaatsgericht werken waren en zijn richtinggevend.

Nu schrijft u dat de drie wetten domein brede uitvoering verhinderen. Ze zijn niet integraal ontworpen. Wel streeft u naar een zo integraal mogelijke inrichting. We zien dat u drie laagdrempelige integrale toegangspoorten wilt in Dordrecht om het werken vanuit een samenhangende aanpak binnen het sociaal domein te bevorderen.

De Adviesraad constateert ook dat in de werkelijkheid de drie wetten niet integraal zijn ontworpen. In de visie staat *"Integraler werken over de wetten heen is blijkbaar moeilijk vanwege de cultuur van de organisaties"* en *"Afstemming en elkaar aanspreken is blijkbaar niet voldoende"*. In het voorstel wordt gezegd over hoe u dat aan gaat pakken en welk doel u daarbij wilt stellen. Samenwerken vindt de Adviesraad doe je door samen letterlijk de koe bij de horens te pakken voor onze inwoners.

De Adviesraad ziet dat u inzet op zo groot mogelijke samenhang en samenwerking. U schrijft: *"Hoewel een verordening een belangrijk instrument is om kaders en verantwoordelijkheden vast te leggen, garandeert zij op zichzelf geen integrale samenwerking in de praktijk. Om daadwerkelijk tot effectieve samenwerking te komen, is aanvullende inzet nodig. Denk bijvoorbeeld aan het vastleggen van gezamenlijke procesafspraken en het investeren in onderling vertrouwen en communicatie. Hier is aandacht voor bij de verdere uitwerking van de integrale toegangspunten door de GR Sociaal, Dordrecht Sociaal en de gemeente."*

Advies 1: De Adviesraad onderschrijft het doel van de verordening sociaal domein om de ondersteuning aan Dordtse inwoners integraal aan te pakken en verder te ontschotten. Met als uiteindelijke doel dat inwoners snel(er) en passend(er) geholpen worden zoals in de visie omschreven en hierboven aangehaald.

De Adviesraad adviseert vanuit het inwoners- en clientperspectief om op de samenhang en het ontschotten maximaal in te zetten bij de implementatie om te komen tot effectieve samenwerking van partijen. De raad is benieuwd naar welke strategie u daarbij heeft.

De samenwerking richt zich volgens de Adviesraad op *'breed naar de hulpvraag en mogelijke oorzaken én breed naar oplossingen en in te zetten hulp'*.

2. Het permanente proces van toewerken naar toekomstige versies

De Adviesraad ziet dat in de (integrale) verordening de drie wetten afzonderlijk worden uitgewerkt. Bij de WMO zijn enkele wijzigingen aangebracht, bij de Participatiewet geen en bij de Jeugdwet nogal wat wijzigingen.

Het advies van de RAS van 10 september 2025 betreffende de WMO onderschrijven we als DAS.

U schrijft: *"Voordat de verordening in werking treedt, wordt beoordeeld of bestaande werkprocessen herijkt moeten worden op privacy-aspecten en indien noodzakelijk wordt er een DPIA uitgevoerd op de werkprocessen."*

Advies 2: Neem de Adviesraad mee kijkend naar de ervaringen met de bestaande processen en de beoogde samenwerking gericht op inwonersperspectief bedoeld in advies 1.

De aanpassingen Participatiewet vragen om een nieuwe versie van de verordening in 2026. De Participatie wet gaat over werken naar vermogen bij reguliere werkgevers. Maar over werken staat nu weinig in de verordening.

De Adviesraad verwacht dan een uitwerking van wat we gaan doen met de volgende onderwerpen:

- Begeleiding naar werk van langdurig werklozen en arbeidsgehandicapten uit het doelgroep register bij reguliere werkgevers.
- Het bewerken van de arbeidsmarkt voor deze groepen. Hoe halen we in wat met de Participatiewet uit 2015 niet lukte?
- Onderzoeken of taakverschuivingen, jobcarving en grensvervaging van vrijwilligerswerk, tegenprestatie voor een uitkering in de vorm van nuttige maatschappelijke taken iets op kan leveren materieel en immaterieel.
- Investeren in een denkomslag bij werkgevers, als je langdurig werklozen en arbeidsgehandicapten een vaste baan geeft hoe je niet steeds opnieuw te investeren in inwerken en opleiden en krijg je loyale medewerkers. Welke langdurige compensatie kunt u bieden?

De advisering vanuit de RAS zullen we mede invullen en willen nader in gesprek met u over de nieuwe versie (integrale) verordening Sociaal Domein Dordrecht.

Advies 3: De Adviesraad wil vanuit het grondrecht van 'recht op werk' meegenomen worden bij de nieuwe versie van de verordening m.n. over de Participatiewet.

3. Het meenemen van ombuigingsmaatregelen perspectiefnota 2026.

Verbaasd is de Adviesraad over het meenemen van de ombuigingsmaatregelen jeugdhulp uit de perspectiefnota 2026.

De verbazing betreft ten eerste het nu al meenemen van deze maatregelen en al vanaf april 2026 ten uitvoer te brengen daar de bezuiniging voor beide maatregelen is ingeboekt in 2027.

Ten tweede is er de verbazing omdat de reactie op ons negatieve advies Perspectiefnota 2026 dd. 23 juni 2025, over betreffende maatregelen als volgt luidt:

1. *"Wij benadrukken dat het van groot belang is rekening te houden met de impact van de voorstellen wijziging jeugdhulpvervoer op ouders/verzorgers, kinderen en jongeren. De werkelijke impact van dit voorstel op ouders/verzorgers zal op een later moment inzichtelijk worden gemaakt. Dit vraagt eerst nog een verdere uitwerking van dit voorstel. De maatregelen waar wij nu aan denken zullen we verwerken in de verordening. In de afweging zal gekeken worden naar de impact.*

De Adviesraad verwachtte op basis van deze reactie en de invoerdatum dat er voldoende tijd zou zijn om goed te kijken naar de impact.

Advies 4: De Adviesraad adviseert de maatregel over de wijziging jeugdhulpvervoer eerst op impact te bekijken en daarover te rapporteren en de wijziging jeugdhulpvervoer daarop te beoordelen en evt. ingaande januari 2027 (aangepast) in te laten gaan.

2. *"De vertaalslag van deze ombuigingsmaatregel minder aanbod jeugdhulp moet gemaakt worden in de integrale verordening sociaal domein, onderdeel jeugdhulp. Op dit moment worden nog veel jeugdigen doorverwezen naar specialistische jeugdhulp, terwijl – als we breder en integraler naar de hulpvraag kijken – er een andere wet voorliggend is. Denk bijvoorbeeld aan de Wet Passend Onderwijs, Wet maatschappelijke ondersteuning, Wet langdurige zorg en de Zorgverzekeringswet. Daarnaast moeten we ook niet voorbijgaan aan het gegeven dat er bij veel jeugdigen geen sprake is van crisis. In veel gevallen gaat het om een lichte vorm van therapie. In de nieuwe verordening, die na het zomerreces aan de gemeenteraad zal worden aangeboden, krijgt de afbakening van de jeugdwet met de voorliggende wetten een prominente plaats. Dit geldt ook voor overige, algemene voorzieningen waar inwoners laagdrempelig met hun hulpvraag naartoe kunnen. We willen dat inwoners hier vaker een beroep op doen dan op specialistische (jeugd)hulp. Tot slot verwerken we in de verordening de noodzaak van evidence-based en practice-based voorzieningen, waardoor een aantal voorzieningen die we nu in kopen (mogelijk) vervallen. Welke dit precies zijn, is nu nog niet te zeggen. En hangt dus mede af van de keuzes die de gemeenteraad maakt bij de behandeling van de integrale verordening dit najaar."*

De Adviesraad adviseerde negatief op minder aanbod jeugdhulp, omdat de gevolgen van minder aanbod niet inzichtelijk zijn gemaakt. U laat het aan de gemeenteraad om keuzes in deze te maken. Dat maakt het lastig om de gevolgen te kunnen zien en ons te laten adviseren.

Advies 5: De Adviesraad adviseert eerst de gevolgen van de ombuigingsmaatregel minder aanbod jeugdhulp inzichtelijk te maken evt. na de keuzes gemeenteraad daar de invoeringsdatum niet in 2026 ligt, maar in 2027.

Met vriendelijke groet, namens Dordtse Adviesraad Sociaal domein,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, loopy 'B' followed by a stylized 'v' and 'd'.

Bert van de Burgt
Voorzitter Dordtse Adviesraad Sociaal domein.